

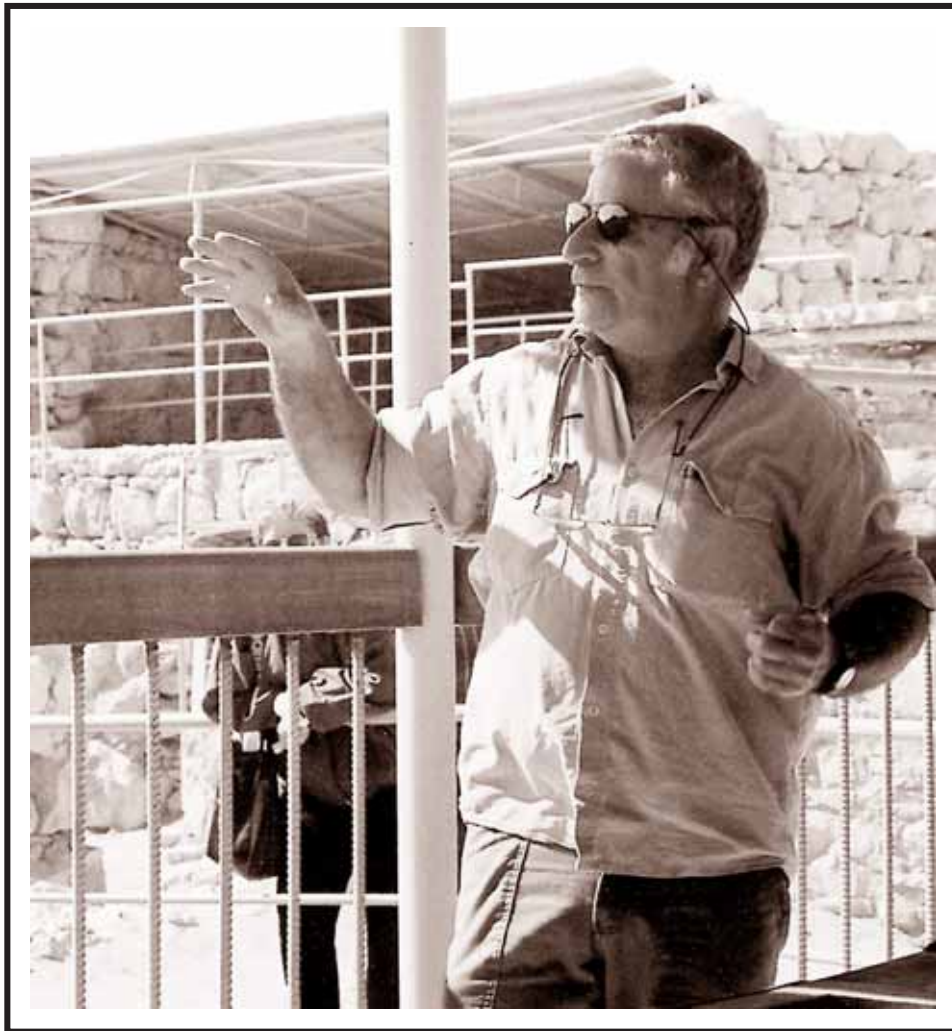
בנוף דרכים ללכת

שלושים למותו של ראובן עשת

יגור, ח' בתמוז תשס"ג, 8.7.2003

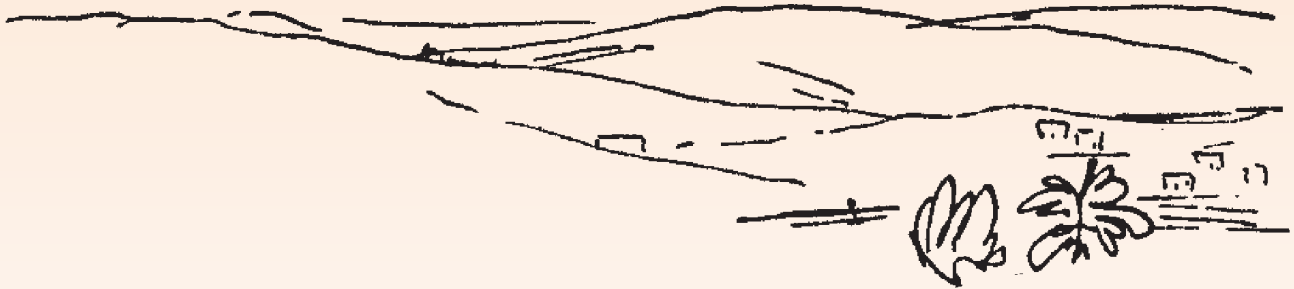
נולד ל' בתשרי תש"א 1.11.1940
נפטר ו' בסיון תשס"ג 6.6.2003

...וְסוּ הָאֲדָמָה הַזֶּה -
זוֹ חֶלְקֶתְךָ.
וְכָל שְׁעֵשִׁית בְּכָאוֹן וּבְזָה
בְּשִׁעָתְךָ,
כְּבֵרֶת חַיִּים צָרָה לְהִתְבַּיֵּת
מְקוֹם רְחֹב-יָדַיִם
לְהַנִּיחַ רֹאשׁ
לְנֹטֵעַ בְּרוֹשׁ
שִׁיתְנוּעֵעַ בְּתַפְלַת הַמֵּת.

וְזֶה הַרְבֵּה.
הַרְבֵּה וְלֹא אוֹבֵד.

יחיאל מר

ראובן,

משפחתך הענפה וכל בית יגור קמו היום לבוקר אחר, אשר קפא על מקומו עם היוודע מותך. השמש זרחה כהרגלה והעירה ציפורים, צמחים ואנשים שממאנים להאמין, כי בעולם המקפיד כל-כך על הרגליו וסדריו, אתה אינך.

כולנו, אוהביך ומוקיריך, יוצאים היום לטיול האחרון איתך, למסע ההלוויה. גם היום, כתמיד, אתה מוביל בראש הטור, וממקום השמור לצדיקים, שם למעלה, אתה רואה את המוני ההמונים שבאו ללוותך בדרכך האחרונה, והם פוסעים יחדיו, מטיילי המשפחה ומטיילי יגור, נוסעי הרכב ומטייבי הלכת, מטיילים של שעה קצרה ושל ימים ארוכים, של שיירות האוטובוסים והג'יפים, מטיילי חו"ל וחורשי שבילים בארץ-ישראל - כולנו צועדים איתך.

נולדת ביגור בנובמבר 1940, בן לרות ויצחק, אח לחגית ורפי. זכרונות המשפחה מימי ילדותך מלמדים על ילד סקרן וחקרן, שלכל טיול יצא עם מגדיר צמחים ושכל נושא חקר בעזרת אנציקלופדיות, ספרי הדרכה מקצועיים ותנ"ך. כבר בימים הרחוקים ההם הבחינו בדייקנות, במסירות, ברגישות, בהתנדבות, בצניעות, ביושר האישי ובאהבת הזולת - ילדים ומבוגרים כאחת.

אך טבעי היה שנבחרת להיות מדריך בחטיבה ובהמשך מדריך נוער יהודי במחנות הקיץ בצרפת. ביגור בחרת לבנות את ביתך ולהקים משפחה. נשאת לאשה את הדסה, נולדו הבנים איל ומתן ואסף ורדי אומץ במשפחה כבן לכל דבר. התא המשפחתי נהפך למרכז עולמך, אולם לא פגע במאום ברוח ההתנדבות והעשייה הציבורית.

יסודי, ללא פשרות ודייקן - הן התכונות שכיוונו תמיד את עשייתך ובאו לידי ביטוי במיוחד במקומות העבודה, במכורת, בנוי ובהדרכת טיולים. אין טיול ללא טיול הכנה. אין איחור בל"ז. אין גינון חדש ללא תשתית מאורגנת. אין פרט ולו קטן שנשמט או נשכח. פשוט אין!

אמרת תמיד כי שפר מזלך שזכית לשלב את תחביב אהבת הטבע עם העבודה בנוי. ומה שלא ידעת, ואולי כן, שאף אנחנו זכינו.

לפני שנתיים חגגנו לך יום הולדת 60. במעמד הוא ניסינו לברר את סוד אהבת ארץ-ישראל, הטבע והטיולים אשר היו תמצית חיך.

תשובתך כצפוי היתה: מאז שאני זוכר את עצמי אני אוהב טיולים וטבע. הם חלק ממני. גם אנחנו הרגשנו אז -
"כי כשברא אלהים שמיים וארץ,
כשחשב שיהיה לו עולם,
בראשית הוא ברא את סודו של הטבע
ובהמשך, כדי לשלוט בו, אדם,
אך כדי לגלות את היופי, הצבע,
הוא ברא את ראובן גם."

ראובן,

אין נחמה להדסה, לאיל ומתן, לחגית ושלמה, לרפי וג'ויס, לשרוליק, לדבורק'ה ויאיר ולכל בני המשפחה.
אין נחמה לידידיך, אין נחמה ליגור.

אולם אנו יודעים, והידיעה תלווה אותנו בעתיד, כי הלכת לעולמך איש עשיר ומאושר.
עשיר בחברים, במעשים, בידע וסיפורים, בטיולים, במוזיקה ובספורט, עשיר בהתנדבות ונתינה, עשיר בדיוקנות ובצניעות,
עשיר בטוב לב.

ומאושר כי תאב חיים היית: תכננת ועשית, חלמת ופעלת, חשבת ומיצית, יזמת וביצעת,
סחבת ושיתפת, לחמת והשגת והקדשת ונתת.

ואנחנו ידענו ויודעים כי 62 שנים חי בינינו איש אחד שהוא מוסד שלם, מוסד ושמו ראובן.
ראובן איש הנוי, שמתרגש כל פעם מחדש מהלבלוב והפריחה, ראובן שוחר איכות הסביבה, ראובן שתמיד מתכופף
להרים ניירות מתגלגלים, ראובן שתמיד מוכן לקחת אותנו לראות צבעונים פורחים בנוף המדבר של בורות לוף,
ראובן מודד הגשם ומעדכן התחזית, ראובן ממחסן ציוד, ראובן מכין הקפה בטיולים וחתונות, ראובן מהנגב והגליל,
המדבר והים.

ראובן ש"משוגע" על המשפחה, על אהבת הארץ ועל יגור.

למי העברת את הלפיד, ראובן? אצל מי ייתלה צרור המפתחות הענק?
מי תכננת שימשיך וידאג להעשיר את ימינו ויחלום חלומות נוספים בשבילנו... ויגשימם?

היה איש ואיננו עוד.

ראובן במשפחה

עוד בילדותו היה ראובן ילד סקרן מאוד, אהב את החי, הצומח והנוף. כשהיה מטייל, ואפילו בחצר המשק, היה נושא איתו מגדיר צמחים וידע את שמות כל הצמחים והציפורים.

בבית הספר היה אחראי על תחנת תחזית מזג האוויר ומילא את תפקידו זה במשך כל שנות לימודיו. היה פעיל מאוד בהדרכת הילדים הקטנים יותר בבית הספר, ואהב מאוד את פעילויותיו במסגרת זו והילדים אהבו אותו.

במשפחה, ראובן היה יותר סגור כלפי ההורים, אולי בגלל המנטליות השונה של ההורים, אך אין ספק שאת הגנים היקיים החיוביים הוא ירש. למרות זאת, הוא לא הזניח אותם בזקנתם ובחוליים, וביחד עם הדסה דאג במסירות רבה לכל צרכיהם עד ליום מותם. הוא המשיך לטפל ולטפל בקבריהם.

היחסים בינינו התהדקו מאוד לאחר מות ההורים. ילדינו תמיד אהבו לבקר ביגור, במיוחד את ראובן והדסה, וזאת בגלל הקשר העמוק והאהבה שהרגישו כלפיהם. והיום גם נכדינו, שלא הכירו את הורינו, אוהבים מאוד את ראובן, שמסיע על הטוסטוס, מארח בבא-לגן ומכין ארוחה בבריכה גם.

לפעמים נסענו לטיולים משפחתיים עם ראובן, הדסה ועוד מספר חברים קרובים וזכינו למדריך פרטי בעל ידע רב, אך צנוע ועניו, שהיה משרדג טיול קטן בסביבה לטיול גדול ומעניין. אם זה שביל חדש של הקרן הקיימת או עונה של פריחה מיוחדת, או זרימה של ואדי בחורף. הכל עניין אותו והוא העשיר אותנו בידע ובהתלהבות שלו.

ראובן אף פעם לא סרב לייעץ לנו בענייני גינון. כל הגינות שלנו, של בתנו ושל קרובינו זכו לעזרה וייעוץ בתכנון הגינה, והיום כל צמח וכל פרח בגינה מזכיר לנו את ראובן.

האהבה והמסירות שלו להדסה, אייל, מתן, שרוליק, משפחת וקסר ובורשטיין היו ללא גבול.

היו לו עוד תכניות רבות להמשך, אך הגורל קבע אחרת. נתנחם בכך שראובן חי את חייו כפי שאהב, והלך לעולמו כאדם מאושר, שאהב להקרין מאושרו, מכושרו ומהידע שלו למשפחתו, לחבריו ולציבור כולו.

ראובן, נזכור אותך ככזה - אח אהוב, דוד אהוב - עד סוף ימינו.

חגית ושלמה
עפולה

עיניים כחולות

זה מה שאני רואה מולי.
מנסה לכתוב מילות פרידה,
אבל זה לא יוצא.

אני רואה עיניים כחולות, נעימות, וחיוך טוב.
והמילים מסרבות להיכתב, ורק הזכרונות
עוברים לי על פני.

זיכרון של דוד מקסים, של איש נפלא, שאוהב
ילדים, שאוהב את הטבע, הטיולים, הנוי,
הגינה.

אני נזכרת בימים רחוקים, כשעוד היינו ילדים,
ואתה עוד היית רווק, והיינו באים לבקר אותך
בחדר שלך, והיית מראה לנו את אוסף
הקטוסים שלך ואוסף העטים שלך, ותמיד
היתה לך סבלנות אלינו.

ואחר כך, כשבגרנו, פינקת את ילדינו, והם
כל כך אוהבים אותך, תמיד רצו לבוא לראובן,
וילדים לא משקרים. רצו שתעשה להם סיבוב
על הטוסטוס, ואתה תמיד היית מוכן, תמיד
הדוד הטוב.

אחרי שסבא וסכתא נפטרו, אתה ביחד עם
הדסה דאגת לאחד את המשפחה, וידעת
להזמין אותנו לבריכה ולבא-לגן, וסליחה
אלוהים שאני מתערבת, אבל נראה לי שזה
לא הזמן.

ראובן, אתה תחסר לנו מאוד,
אבל כל צעד יזכיר לנו אותך, כל צמח בגינה,
הציקס הגדול, הקטן וגם זה שבפינה.

המשפחה שלנו קטנה.

ראובן אני גאה להיות אחייניתך,

אבל חבל שאתה אינך.

אתה תחסר לחברייך ובטח למשפחתך.

מעופרה באהבה

תמונה

אני הולך לכיוון חדר אוכל. מרחוק אני רואה מישהו יושב על המדרגות ליד מחסן ציוד. אני מתקרב קצת כי משהו נראה לי מוזר. אני רואה את ראובן יושב על המדרגות, יד אחת שעונה על הברך, תומכת בסנטר, ועיניו מביטות למרחק, חולמות.

אני מביט מרחוק, מנסה לא לקטוע את התמונה. ואז אני מבין משהו על האיש הזה. האיש הזה הוא ערבול מקסים של תכונות. כלפי חוץ בעבודה ובטיולים ראובן הוא אקזמפלר חי של חלוץ, שריד לדור הנפילים. בבית ראובן הוא אבא ובעל שאהבתו ונכונותו לתת הם אינסופיים. ובפנים, הוא עצמו ראובן הוא ילד, ילד חולם בעל עיני ים המביטות למרחק. ואז הוא רואה אותי, מניף יד לשלום וחיוך. ואני מחזיר לו שלום, קצת מבסוט מעצמי על התובנה, אבל גם קצת עצוב שנגמרה התמונה.

לראובן

לפני חודש יצא לנו לדבר אחרי הרבה זמן. שאלת אותי מה קורה איתי וסיפרת לי על הפרוייקט החדש שהולך לקום ביגור. כמו תמיד השיחה איתך נעשית דרך עניינים שברומו של קיבוץ או של ספורט או של עולם. אבל יודעים טוב מאוד שזאת רק דרך עקיפה לשיחת נפש.

סיפרתי לך ולהדסה שאני מתחתן וראיתי אצלך שמחה ושביעות רצון. בכל מקרה לא הספקתי להגיד לך תודה על הכל וכנראה שגם לא הייתי אומר, כי גם אני כמוך אומר דברים דרך דברים אחרים, אבל אני מקווה שאתה יודע כמה תודה יש לי אליך ולהדסה ולאיל ולמתן. ואם לא, אז אני אומר עכשיו וישר, אני אתגעגע אליך, ותודה

אסף ורדי

להדסה והמשפחה

בכיתה א' למדנו את המושג "קרובי משפחה". בהגיון הפשוט של ילדה בת 7 את, ראובן והילדים עניתם על כל התנאים להגדרה. לכן, כהתבקשתי לנקוב בשם קרוב משפחה בבטחון רב עניתי "משפחת עשת".

לאורך כל השנים הייתם ועודכם קרובים.

על קרבה זו יעידו עשרות תמונות משותפות השזורות באלבומי משפחתנו.

שכנים יקרים, שותפים לכל השמחות, הארועים, הבילויים וכמובן - הטיולים.

כל ביקור שלי בארץ מתחיל בברכת ברוכה הבאה ומסתיים באיחולי דרך צלחה ממך ומראובן.

תמיד שואלים, מתעניינים ומקווים להתראות בקרוב.

כשאבא טלפן להודיע את הבשורה המצערת מיד הרגשתי בקולו שאיבד חבר. קרוב. משפחה.

בימים אלו מאוד הייתי רוצה להיות לידיכם ולחזק את ידיכם.

חשוב לנו שתדעו שאנו כואבים את כאבכם, משתתפים בצערכם ושולחים את תנחומינו הכנים.

שימרת ואדם רזיאל, ניו יורק

ראובן - כך קמנו בבוקר של חג הביכורים עם הידיעה המרה שהייתה בכולנו, שלא נפגוש אותך יותר. ואני הייתי רגילה כמעט כל בוקר לפגוש אותך כשירדתי למשתלה עם "בוקר טוב" וחיוך קצת ביישני. היית "ראובן של כולנו", או כפי שמסתובב כרגע המושג בשבילי יגור - "ראובן היה מוסד של אדם אחד". לא בולט במושגים שאנחנו מכירים, אבל כריזמטי בשקט, בבטחה ובצניעות שלך. היית אותו אדם שנלחם והצליח לתת הזדמנות שווה לכל חברי יגור, שלא מחוברים לקבוצה כזו או אחרת, לצאת לטיול של שלושה ימים, בתנאים טובים, באווירה נעימה, עם הדרכה מעולה ובתנאי תשלום סבירים. ואנשים חזרו פשוט מאושרים.

כשיצאנו בעבר לטיולי משפחות היה מושג "האוטובוס של ראובן" שאליו שאפנו תמיד להגיע. כל טיול משפחתי היה הטלפון הקבוע אליך לקבל טיפים, מידע עדכני, ואתה תמיד ענית בסבלנות ובנעימות, פשוט אנציקלופדיה מהלכת שכל הזמן מתעדכן, מתלהב מכל דרך או מקום חדש שגילית, ומדביק בהתלהבות שלך גם אותנו. והרשימה עוד ארוכה בכל אותם תחומים ודברים שהטבעת בהם את חותמך ואישיותך.

זכיתי להכיר אותך קצת יותר מקרוב באותה תקופה בעבר שהדרכנו יחד, והרווח היה כולו שלי. הדסה, איל, מתן, חגית, רפי וכל בני המשפחה המורחבת. אני יודעת שאין כמעט מילות נחמה. החיסרון והאבדה הם בעיקר שלכם, אבל ראובן גם כל-כך חסר לכולנו. אני מקווה שנצליח, ולו במעט, לשמר ולזכור את אותה רוח של צניעות, קבלה ופשטות שראובן נהג בכולנו. ואולי מכך תשאבו את הכוח להמשיך הלאה.

פניקה עוגן

לעל על קברו של ראובן עשת ז"ל

בערב שבועות נקטף בחטף ראובן עשת.

שנים רבות היה רכז הנוי בקיבוץ יגור. בן 62 במותו.

ראובן היה איש רב-פעלים ורב-ידע שהצליח להנחיל לכולנו יחס לנוף, אהבת גינה וצמחים והרבה אהבת הארץ. אך מעל הכל - נתברך באהבת האדם. האישי השקט, שהכיר כל מקום וכל פינה בארצנו, זכה לכך שבכל המקומות היתה אליו פינה חמה בלב.

ראובן לא הזניח מעולם פינת-גן בחצר הגדולה של קיבוצנו. תמיד נודע בהתייחסותו גם לפרטים הקטנים. על כן,

בכל עיסוקיו הרבים תמיד נמצא לו די זמן להאזין ברב קשב למצוקת חבר ודי פנאי לעזור לנזקק.

ראובן השאיר את רישומו בארגון לגננות ולנוף, לא רק בגלל הגן המטופח בקיבוצנו, אלא גם בפעילותו השקטה ורבת השנים עם עקיבא זיו ז"ל, במגזר ההתיישבותי ובארגון השתלמויות וספורים לגנני ההתיישבות.

יחד עם זה, מעולם לא פסקו התעניינותו ועיסוקו בארגון טיולים לבני כל הגילים ולקבוצות רבות של מעריצים, שבפניהם הוא פתח את אהבת הארץ.

הרחק מכל פרסום והצהרה, ראובן הצטיין בעשייה יום-יומית. הוא היה אלוף בין המגלים דרכים לנוף ולטבע, לפתרון בעיות גינון, לטיפול בצמחים ודרכים אל לבבות מכירים.

האישי טוב-הלב הלך מאיתנו באמצע חיינו, כי ליבו בגד בו.

ואנחנו, מוקירי פועלו, נותרנו עצובים להמשיך בדרכו.

יעקב עציון

(רשימה שהתפרסמה ב"גן ונוף")

ראובן,
רק חגגנו לך 60
בראש גבעה שמשום מה אתה לא מכיר
ונדמה היה לנו שכולך צעיר.

ראובן, יש לי רעיון!
למי? לאוטובוס? לג'יפים? או סתם לאנשים?
ואל תשכחי, את לא אחראית על לוח זמנים
בזה רק אני מבין...

ראובן, על סיפורי יאיר פלד גדלנו
אך אותך הכרנו מלפנים ומאחור
את ראובן אסור לעבור!

ראובן, תמיד אמרת: "חכם השביל מההולך בו".
בשבילנו אתה היית השביל והמוביל
אחריך הלכנו בחושך ובאור
כי גילית מעיין או סתם איזה בור.

ראובן - עם מי נחלום חלומות
וגם נגשים?
יאללה! יום שישי מגיע ולג'יפים יוצאים.

ראובן, אנחנו נמשיך!
אך זה כבר לא יהיה אותו השביל.
חברים אוהבים - בלעדייך אנחנו חסרים.

תמר קלוג

טיולי ראובן

"טיולי ראובן" היו מותג עם אופי ויופי מיוחד.

נדמה לי שהטיולים "לראות את הפריחה" היו המרנינים מכל הטיולים והמאפיינים כל-כך את ראובן. לראות את פריחת החלמוניות בסתו בדרום רמת הגולן, או בצפון הרמה, ביער מסעדה, את פריחת הרקפת היוונית, או פריחת השמשונית בסוף החורף בכורות לוץ ופריחת הצבעונים ליד כלא נפחה. כל פריחה במועד שלה ובאזור הגיאוגרפי שלה. ראובן לא פיספס בפריחות. לפעמים שאלתי: "כל שנה צריך לנסוע לבורות לוץ? מה אתה דואג, שאם לא תבוא לבקר, הצמחים יחכו ולא ידעו שהגיע הזמן לפרוח?" עונת הפריחה מתחילה עם עונת הגשמים, ויוצאים לטיול אפילו כשירד גשם. ראובן לא מוכן לוותר על הטיול, ואפילו כשאליהו "יורד" עליו ואומר: "טיול באש ובמים", הוא מחייך בשקט ו... יוצא, לא באש אבל במים.

היתה לו לראובן תכונה שהוא אף פעם לא הסתפק בזה שהוא ראה ונהנה בטיול. היה לו צורך להעביר את החוויה לציבור כולו ולשתף בהרגשה הנהדרת - טיול.

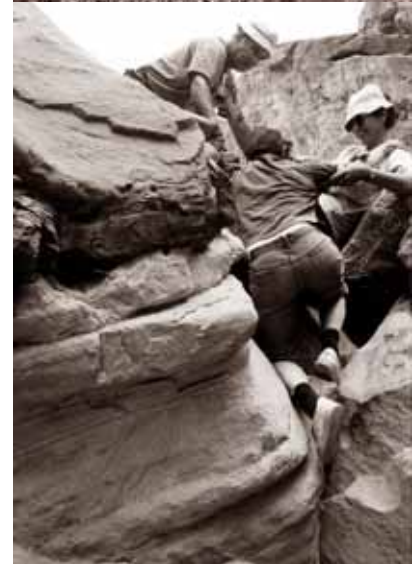
ראובן היה קצת ביישן, או אולי זה נקרא צנוע, אבל כמדריך נעלמה הביישנות. הוא היה לוקח את המיקרופון עוד בזמן הנסיעה ומספר בקיצור ולעניין על התכנית הצפויה ועל המקומות בהם נבקר ואחר-כך היה מציג את המדריכים הנוספים ואף פעם לא שוכח לשבח את הנהג, שהוא על פי תפיסתו אחד מהצוות. ראובן סיים לדבר ומיד מתחילים החבר'ה הקבועים להסתלבט על ה"יקיות" שלו ("יש לכם 10 דקות לשירותים"), וראובן בחיך קטן יודע שכל זה רק מאהבה.

כשיוצאים לטיול עם ראובן אין פישולים, אין הפתעות ולא צריך לדאוג. הכל כבר מסודר ומאורגן בבטן האוטובוס - כלב גז, שולחנות, ציוד תאורה, שתיה, מזון והכל ישלף בזמן ויחזור בחזרה, גם כן בזמן ("25 דקות לארוחת בוקר"). לפעמים, ובמיוחד בימים אלה, אני חושב לעצמי: מה משך את ראובן כל השנים לצאת עוד ועוד לטיולים במחזורים ולטיולי חברים בשבתות, שלי נדמה היה אחרי פעם אחת שזה מספיק, ונדמה לי שעכשיו אני רואה זאת יותר בבהירות. ראובן פשוט אהב אנשים, אהב לשתף בחוויות הנהדרות של הפריחה, של זרימת הנחלים, של התחדשות והתעוררות הטבע. וככל שהצליח לשתף יותר אנשים כך זה עשה לו יותר טוב.

נדמה לפעמים שהוא עשה כמו עבודה מיסיונרית בניסיון להדביק באהבתו עוד ועוד אנשים.

ראובן גם אהב לקבל חום ואהבה מהאנשים הסובבים אותו. זו היתה אהבה דו-סטריית שלא היה לה שובע...

ישראל וולק

ידידות באווירה מיוחדת

היה לי הכבוד והעונג להיות חברו של ראובן. יחד יצאנו לטיולים רבים: טיולי החוג, טיולי חברים וטיולי משפחות, אך בעיקר טיולי הכנה שערכנו שנינו לבד במדבר האינ-סופי או בערוץ ירוק של נחל זורם. כך בטיולי ההכנה הפכה החברות לידידות אינטימית ממש וחלקנו בינינו דברים שאפשריים רק באווירה המיוחדת הזאת.

דברים שלא מחלקים בשום הזדמנות אחרת. ראובן, חבר אמיתי ללא פוזות. ואני, חברו ותלמידו, למדתי ממנו לארגן ולנהל טיול. איך לבנות טיול כך שיהיה בו הכל ובמינון הנכון. להתייחס לכל מרכיב ולא לשכוח דבר קטן כגודל. לדאוג להנאת המטיילים ורווחתם. לא לשכוח מקום נעים ונוח לארוחות, לשירותים ולמנוחה.

על התייחסותו המיוחדת אל הנוף ה... אנושי

אל ההכנה שלנו כמדריכי הטיול לשרשרת הטיולים בירדן הצטרפו במקרה שתי נשים מבוגרות. כבר במעבר הגבול לירדן, עם תחילת הטיול, הן נקלעו למצוקה. הן הרגישו כנטל על הקבוצה ואפילו לא כל-כך שייכות לקבוצה המגובשת.

ראובן הבחין בכך וברגישות רבה החל לדאוג לעניינים. כבר בארוחת הערב הראשונה במלון, על פי עצתו של ראובן, הצטרפנו לשולחן משותף יחד איתן, וכך נוצר בינינו קשר עד סופו של הטיול. ממה שהתחיל כמצווה יצאנו נשכרים הדדית וההתקרבות שלנו אליהן קרבה אותן אל כל הקבוצה.

מתוך דבריו של יעקב אורן

עם היוודע דבר מותו של ראובן הוכיתי - כמו כל מי שהכיר אותו - בתדהמה שאין לה מילים. ראובן זה לא האדם שאפשר לחשוב עליו במונחים של מת. ראובן, במקום שהוא נמצא עכשיו, פיזית, זה המקום האחרון ביותר בעולם שמתאים לו להיות שם. ראובן זה אדם של חיים, של התמזגות עם כל מה שיש בו נשמת חיים. ראובן זה עולם ומלואו, שבא לביטוי כמוכן בצורה הכוללת ביותר בטיוולים, מבחינתי. בכל טיול אתו תמיד אמרתי לעצמי איזה ידע יש לו... קינאתי בידע שלו. ראובן זה אדם שהחלל שהוא משאיר בעצם אי-היותו עמנו יותר הוא ענק וגדל כל יום יותר, ואין שום חומר שיכול למלא אותו. ואם מרגישים ככה החברים - מה מרגישים אתם, המשפחה? יצא לי להכיר טוב את ראובן בתקופה שעבדנו יחד במכוורת, כשהיינו צעירים ויפים... למרות שזה היה רק לפני קרוב לארבעים שנה (לא מזמן) אני זוכרת את התקופה הזאת כאחת הטובות בחיי העבודה שלי ביגור. הטובות והיפות. אני זוכרת את היציאות שלנו לשטח, עם הקומנדקר הכחול, בעקבות הפריחה. כל יום שראובן אמר לי "נוסעים" היה בשבילי יום חג. מבחינתי זה היה לצאת לטיול ולא לעבודה. עד היום אני זוכרת שמות של פרחים מזה שראובן לימד אותי אז. אני זוכרת את ההפסקות-עשר שעשינו באמצע היום. כל יום בשעה הזאת בדיוק חזר אותו הריטואל: קפה שחור עם נענע ומצה עם דבש. וכשיוצאים לרדייה, לגבעת השלושה, כל יום בצהריים, מתחת לעצי ההדר, בשר עוף שאוכלים בידיים. הדסה, אין ניחומים. אני שולחת לך תמונה שמצאתי באלבום מתקופת המכוורת. כי שמעתי שאתם מחפשים תמונות מהתקופה. ברקע הקומנדקר הכחול.

רוחלה מלכין

ראובן שהיכרתי

אתה כבר לא כאן איתנו בפיזיות, אבל הרוח שלך נמצאת כאן בכל מקום, והחדות של המעבר מלהיות או לא להיות מורגשת בחוזקה. תמיד היית אומר לי שלום עם חיוך, ושואל מה נשמע, ואני הייתי מספרת לך על עוד מקום חדש שהיכרתי, על עוד איש מעניין שפגשתי, ועל עוד מסעדה חדשה שישבתי בה. ומיד אמרתי לך בהתלהבות שאתה חייב לבקר במקום המקסים הזה ולהיפגש עם האדם הזה. במיוחד לפני פרוץ האינתיפאדה הייתי מסתובבת חופשי בסכנין, צופה בטקסים של ה"סופים", נוסעת לגבעה במראר לחמזי, שהרגשתי שם בבית, ובאה בהתלהבות ומספרת לך על האווירה והמקומות. חשתי שאני מוצאת אצלך עניין ופתיחות לדעת עוד ועוד על מקומות חדשים.

השקט שלך, הדרך המיוחדת שלך לכבד אנשים ולא משנה מה מוצאם - גרמה לי להתרגשות. בשבילי היית איש של שלום, של חיה ותן לחיות.

אדם שדרך הסובלנות שלו והנתינה למגזר הערבי, שהיית איתו בקשר, היוו עבורי דוגמה לחיים משותפים, ושזה אפשרי רק כשאתה בא ממקום של לכבד את שכנך.

ראובן, ככל שאני חושבת עליך ועל מעשיך, אני רואה איזה ענק היית בהתמסרות מלאה, בנתינה לאחרים ובהתמסרות למשפחה. אתה והדסה על הטוסטוס - איך אפשר בלי?...

רגישות לאסתטיקה, לנקיין ולחיים, והכל בצניעות ובלי לעשות עניין.

הטיוילים של ראובן, שחיכיתי להם משנה לשנה: מצאתי את עצמי צוחקת ונהנית ארבעה ימים, והכל בדיוק, בהתחשבות באנשים. ושוב - בצניעות.

ראובן, היכרתי אותך קצת, אבל בשבילי זה המון. הדרך שלך היא דוגמה בשבילי לדרך של נתינה ענקית מאהבה, כיבוד הזולת וצניעות.

נראה לי שזו דרכם של צדיקים, ואתה היית בשבילי צדיק.

כרמלה בר

להדסה -

בעצם רציתי להגיד, לספר, לדבר, אבל כל פעם שניסיתי הן זרמו (הדמעות), חנקו, ובמקום לעודד מצאתי עצמי מקשה, וזאת לא הכוונה.
אז הדסה, אין לי מילות נחמה רק סיפורים והתוודות קטנה.
אהבנו את ראובן. נדמה לי כי הוא ידע. אהבת חברים לאורך שנים.
משהו בו שידר ביטחון ועוצמה.
ואנחנו אתו התייעצנו בכל בעיה.
כבר לפני שנים, במטה החופש, לא לוקחים ילדים ללא טיול הכנה וכך גם כיום במשתלה.
שעות של נסיעה, הליכה, דיבורים - כיף של ממש. וזו לא סתם אמירה, זו האמת עצמה.
כמעט כל יום על הטוסטוס חולף, לא מתעלם, מילה פה מילה שם וממשיך הלאה.
ועכשיו, תהום... המחשבה לא עוזבת. בכל רגע של מנוחה, כשהראש מתפנה לשנייה, שוב זה צף ושוב הדמעות חונקות, פשוט אין שליטה (האמת, תופעה קצת מוזרה)...

בלתי יאומן - אבל נחמה קטנה, כפי שאחרים כבר אמרו: נדמה כי הספיק ראובן לעשות מה שאהב - ליהנות, לתת בלי גבולות, לכולם!!! לילדים המשתרכים אחריו בטיולי משפחות, לחבר, לחברה, מכל שכבות האוכלוסייה, בלי שמץ התנשאות, תמיד בחביבות. גם הערות גם הארות שמענו במטרה לפקוח העיניים, להסתכל קצת אחרת על הדברים. וזה... נעצר הכל.

הדסה, רציתי לספר וקצת כתבתי.
זה לא הכל, רק מעט שהצלחתי.
להגיד לך "שתהיי חזקה" ולילדים "שיעזרו לאמא" - נדוש! אבל נכון.
אוהבים וחושבים עליך ועל אייל ומתן,
ומוכנים לעזור ככל שניתן.

דליה שוחר

"וצריך אתה אחי לדעת שזכויות המאמין, אפילו זה שהגיע לקצה התיקון נפשו לפני הקב"ה - אינן מגיעות לזכויותיו של המדריך בני-אדם, שזכויותיו נכפלות במחזור הזמנים".
(מתוך "חובת הלבבות" של רבנו בח"י)

ראובן, כשקראתי זאת חשבתי עליך והיום זה מקבל משמעות נוספת.
אתה, שהדרכת אותנו ואת ילדינו להכרת ואהבת ארץ ישראל, בעיניים קורנות, באהבה ורצון עז לשתף אותנו בכל שאהבת.
תחסר לנו מאוד.

משפחת שטנגל

לראובן עשת

כשנופל כוכב מבקשים משאלה שתתגשם. שהרי הכוכב הנופל נודד להאיר ברקיע, למקום אחר. אך כשנופל אדם, והוא מקרין אור כוכבים, ישנה רק משאלה אחת בלב - אבל היא כבר לא תתגשם. כזהו ראובן בשבילי: שכוכביו מאירים מתוכו ואי אפשר שלא לחוש את נימי הנפש שזורמים אלי ועוטפים בפשטות ובחום, מחייכים, מלטפים, מבינים.

ביום בו כרעתי אני בין הריסותי, והנה ראובן כורע לידי, תומך בי לקום, וכמובן מאליו מטייל אתי מבניית המסד ועד הטפחות.

ואיך זה פתאום?

פתאום יצאת

יצאת לבדך

לבדך בטיול

בטיול האחרון,

מותיר געגועים כה רבים וזכרון האורות,
אורות שינצרו חבריך ומשפחתך הנפלאה.

שלך כל כך
ב"ש (שמואל בן-שלום)

היה לי חבר

היה לי חבר ורובל'ה שמו
חבר אמיתי, רע בכל נשמתו
צנוע ושקט, ענו וטוב לב
נוי ואסטטיקה ליווהו בכל אשר הלך
כמו רגליו את ארצו חרש
היה וכבר איננו עוד
היה לי חבר ורובל'ה היה שמו.

בתפילת מוסף של יום הכיפורים מופיע הקטע הבא: "ובשופר גדול ייתקע, וקול דממה דקה יישמע, ומלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון. ויאמרו הנה יום הדין"...
בטוחני שגם בשחר יום שישי התקהלו מלאכים בפתחו של גן העדן וחיל ורעדה אחזום: ראובן הגיע. כי רק מקום אחד מתאים לו לראובן - גן העדן.
ראובן הטוב והמיטיב, שכולו שקט ורוגע
ראובן השקט והצנוע, שאהב את הארץ ומרחבי-יה
נלקח בפתאומיות מהדסה, אייל ומתן ומשאר משפחתו ומאיתנו, חבריו שכל-כך אהבנוהו.

היה שלום, רעי
ותמתק לך אדמת יגור שכה אהבת.

יאיר ספרן

משפחה יקרה, משפחת עשת.
יחד אתכם באבלכם במות יקירכם ראובן עשת.
קבלו את תנחומי הכנים.

נדהמתי לדעת שראובן עשת, ידידי, נפטר. שנים רבות הכרנו מתוך עבודה משותפת של טיולים והדרכות.
ראובן ראשית היה אדם של נועם הליכות. נותן כבוד לזולת. מאופק בתגובותיו. היתה בו אסטטיקה של התנהלות
כלפי השני, העומד מולו, כנגד הקבוצה אותה הדריך.
המתודיקה, אותה הכין ובנה לפני היציאה לטיול, היתה יסודית ומעמיקה, אם זה יהיו צעירים או מבוגרים, ולעיתים
קשישים, שהליכתם לא משובחת.
יסודי בעבודתו היה, דוגמא ומופת לאחרים. אדם שתמיד תמיד היה נעים לעבוד במחיצתו.
ראובן היה איש יודע ארץ ישראל, מספר עברה. איש שידע להעביר המסר באהבה ובכבוד. איש אוהב ארץ ישראל
שידע כל שביל וסיפורו של מקום.

אריה לובובסקי (יסוד המעלה)

ראובן עשת ז"ל

בשוק ובתדהמה נודע לי במוצאי חג השבועות על לכתו של ראובן ז"ל. פתאום מתגמדות המילים, ובראש כמו מפולת של הר. כל הדברים הגדולים והחשובים מחיי היום-יום מתגמדים ומאבדים חשיבות. כל באי האתר הזה ורבים אחרים מכירים את ראובן "הצבר היקה", יודעים שהוא מוסד, שהוא יגור בגלגוליה השונים. אדם צנוע המגלם בתוכו יושר וצדק, אינטלקטואל ומתמיד בדרכו.

זוכר אני את הטיולים הרבים שארגן. הכל דפק כמו שעון שוויצרי. איזה דיוק בזמנים, איזה ידע של ערב-רב של הסטוריות, וכל טיול שלו היה מלווה בהסברים גאוגרפיים והסטוריים שזורים על פני תקופות הסטוריות שונות. כל אכן, שביל ועץ היו מוכרים לראובן. מזה שנים קראתי לו "רובקה" והוא קרא לי חיימון.

בצעירותי עבדתי עם "רובקה" במכורת. נסענו עם הכוורות בפרדסי השרון, בדרכים-לא-דרכים ובמקומות נידחים. ל"רובקה" זה לא היווה בעיה. הוא הכיר את כל השטחים כמו את כף ידו. היתה זו עבודת פרך, אבל הודות ל"רובקה" הכל בוצע בשלמות מירבית. הייתי עומד לפעמים, מביט ב"רובקה", מביט בכורת ואומר: וואלה, מרוב סדר כל דבורה יודעת בדיוק היכן מקומה בתאי הדונג... כשהיינו בבית הספר ראובן הדריך את הכיתה מתחתינו, של איתמר והלל, ואיתם נשאר בקשרים גם בזמן היותם בצבא ועוד הרבה זמן אחרי זה. כזה הוא היה, מיוחד ויחיד בדורו, מקורב ומקובל אצל כולם.

והיום, בביקורים ביגור, הראשון שהייתי פוגש היה ראובן על הטוסטוס, נוסע לעבודת יומו, רואה את הבאים ומחייך. וחיוך של ראובן זה שורשים של יגור... וכמו שחדר-האוכל עומד במרכז המשק, כמו שעצי הפיקוס מצלים על העיגול, כמו שברפת גועות הפרות ובבריכת השחיה שמחת ילדים, כך במרכז המשק על השבילים, בין ובתוך הגינות, נמצא "רובקה" כחלק אינטגרלי מנוף יגור.

וליושב במרומים אומר: גזלת, עשקת את הטוב שבאדם. היכן הצדק והיושר? אתה שנחשב לאל רחום וחנון היית קר ומתנכר.

להדסה והמשפחה, עניות המילים מלבטא את הצער והיגון. איבדתם את יקר לבכם, ואין ניחומים. איבדה יגור אדם גדול ומיוחד.

ו"רובקה" שהרעיף עלינו הסטוריה משכר הימים ועד עצם היום הזה ייכנס להסטוריה המתמשכת וייזכר לעולמי עד. איש יקר, נוח על משכבך בשלום.

חיים גורביץ'

”חבל על דאבדין” - קווים לדמותו של האדם ואילנו

ראובן עשת ז”ל ידע לשמר את הסביבה הקרובה לו והרחוקה ממנו, מדעת ואולי שלא מדעת. זכור לנו, לפני כארבעים שנה, נישא לו דקל קוקוס נאה בחזית הצפונית של חדר האוכל ביגור. היה מי שהחליט ”מגבוה” שאין מקום לעץ התמיר והחליטו לעקרו. ראובן, אשר הסביבה הצומחת והפורחת היתה יקרה ללבו, החליט ברגע האחרון להנציח את המאורע ונתן לנו במתנה, בדרך מקורית משלו, את מתחל התפרחת של הדקל אשר נגרר למזבלה בדרכו האחרונה. המתחל בשלמותו מעטר עד היום את הכניסה לביתנו ברמת אביב, כאילו הזמן עמד מלכת. רצונו העז של ראובן, שבא לידי ביטוי כמחווה של רצון טוב בלבד, הפך את העלה התמיר המלווה את תפרחת הקוקוס לסמל נצחי של אישיותו בביתנו.

יהי זכרו ברוך!

אילנה ודן פורת

להדסה ולכל משפחת עשת

אנו המומים וכואבים את מותו בטרם עת של חברנו היקר, ראובן עשת. ראובן היה עבורנו "אורים ותומים" בענייני ידיעת הארץ. מעבר להיותו מדריך טיולים נפלא, הוא היה יוזם וממציא. הוא ייצר רעיונות לטיולים ובילויים משותפים ומרתקים. טיוליו היו מתוכננים לפרטי פרטים, המידע שהביא היה תמיד אמין ומדויק. הוא דאג להתעדכן לגבי כל המתחדש בארצנו, והתמצא בכל נושא- היסטוריה, גאוגרפיה, בוטניקה, ואפילו מזג אוויר. אך מעל כל אלה ראובן היה אדם מדהים, אדם שידע להשרות סביבו אווירה חיובית נעימה ומרגיעה. שלוותו וחוש ההומור שלו דבקו גם בנו כשטיילנו איתו. הוא היה איכפתניק, ודאג לכל הסובבים אותו. הוא ידע להשיב תשובות ענייניות לכל פונה. לכל המתלוננים הוא ענה בסבלנות, תוך גילוי הבנה ודאגה. האבדה היא עצומה, הכאב על האובדן הוא עמוק וקשה. אנו משתתפים אתכם ובוכים אתכם.

שלכם,

צוות דורות - טלי, עירית ופנינה
צוות העמותה לחבר הוותיק
וכל המשתתפים בטיולי "דורות"

לזכרו של ראובן

מטיילי דורות יצאו לטיול האחרון בהדרכתו של ראובן כשבועיים לפני אותו יום מר ונמהר, שבו נתבשרנו על פטירתו. למותר לציין שהטיול היה מוצלח ביותר, כרגיל בטיולים בהדרכת ראובן. וכי יכול להיות אחרת? אחרי תכנון כל כך מדוקדק וביצוע מופתי, מבלי לוותר על שום פרט קטן, כי כך היתה דרכו, הקפדה על הפרטים הקטנים שמהם מורכבת ההצלחה הגדולה.

המכה קשה מאוד למשפחתו, לחבריו ולכל מוקירי זכרו. טבען של מהלומות מסוג זה שהן מפתיעות ומוצאות אותנו בלתי מוכנים. אך נחמה פורתא ניתן למצוא במורשתו של ראובן. חכמינו לימדונו שאדם יכול להשאיר בעולם לאחר מותו רק שני דברים בעלי משמעות וברי קיימא, והם: שם טוב וילדים טובים. כפי שידוע לכולם, שמו של ראובן הלך לפניו. ומשפחתו לתפארת. מקום של כבוד מצאה הנשמה הטובה של ראובן, כי הרי למדנו בפרקי אבות פרק ג: רבי חנינא בן דוסא אומר: "כל מי שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו". ולא מצאנו עד היום מישהו שדעתו לא היתה נוחה מראובן. כי הוא היה איש יקר, ידען וצנוע, איש שידע להקשיב בנחת, ולא הרים את קולו, איש רעים, ידיד אמת. ועד כאן מניתי רק חלק קטן ממעלותיו.

גופו של ראובן הלך מאיתנו, אך רוחו ומורשתו שרירות וקיימות. כי מי שמשקיע כל כך הרבה אהבה בטבע ובשבילי ארצנו, האהבה הזו חודרת ללבבות וקיימת לנצח. תמיד כשנלך במשעולים נראה בעיני רוחנו את הדמות המופלאה צועדת בראש. וכשנתבונן בפרח יפה, נראה בין עלי הכותרת את עיני התכלת הבורקות של ראובן, כשהיה מגדיר את שמות הצמחים בשמות שרק הוא ידע, כי הוא היה כמגדיר מהלך. "החכם מכל האדם", נכתב בקהלת פרק ז, "והחי ייתן אל ליבו".

אנחנו, שנשארנו וממשיכים בדרך, צריכים להסיק מסקנות ולנסות לחקות כל אחד כפי יכולתו את מעלותיו של האיש, ואז עולמנו ישתפר בהרבה.

ת.נ.צ.ב.ה.

אריה אורלן
חבר מטייל מכפר חסידים

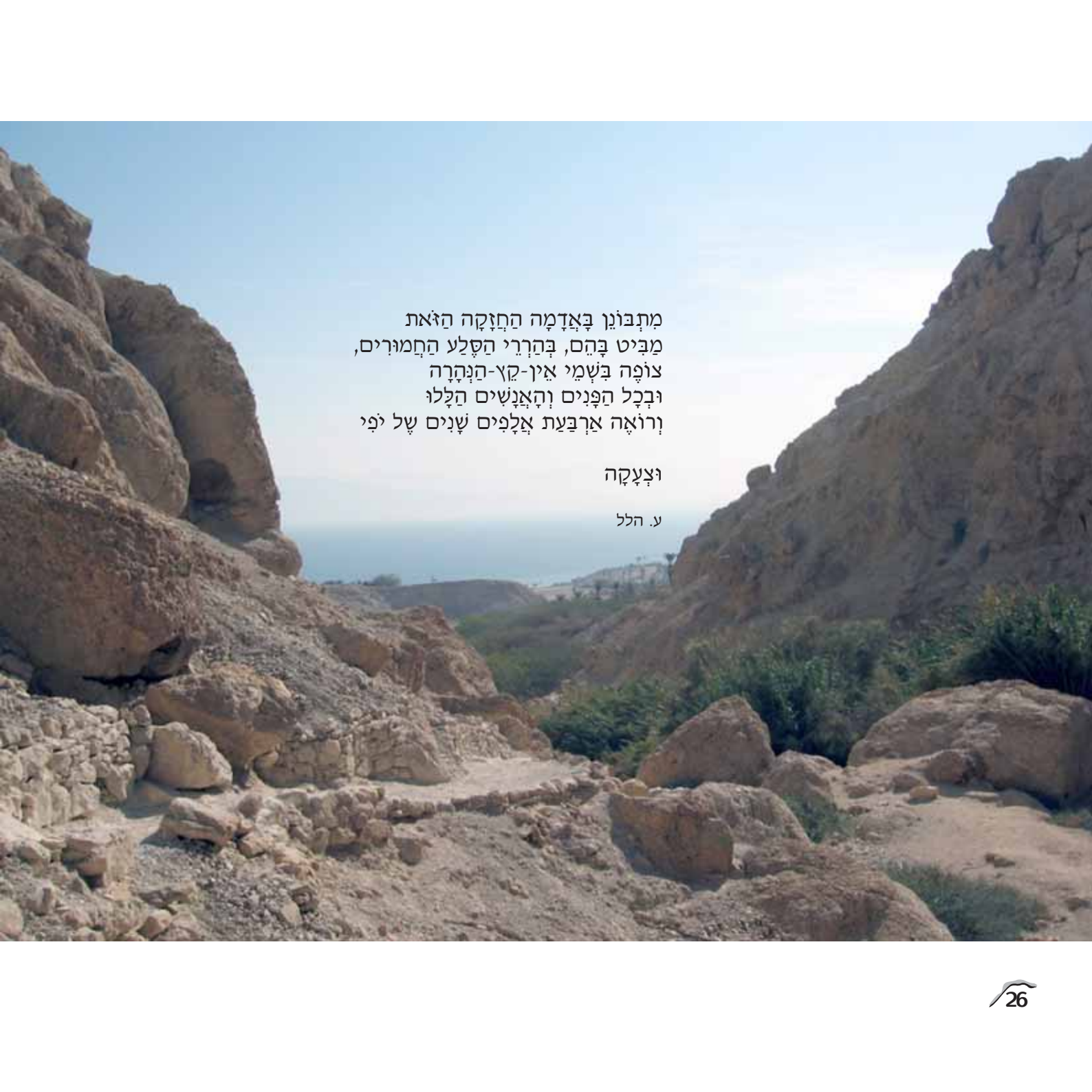

להדסה

כל אדם - מוסדות נכפים עליו במהלך חייו, ויש והאדם בוחר לו מוסדות לפי רצונו!
ראובן עשת היה עבורי מוסד!
קראנו לו "הנבון". ככה הרגשנו!
הידע, הדיוק, הסדר, הרהיטות, ההליכה לקראת, היכולת להשרות ביטחון, היו מנכסי צאן הברזל שלו שדיברו
אלי מגיל צעיר.
לכל אותם מוצרים שיצאו מבית-היוצר שלו הוא ידע לתת אחריות לכל החיים!
אהבה שנגמרה!
זיכרון לא יספק!

איתמר מרזל

מתבונן באדמה החזקה הזאת
מביט בָּהֶם, בְּהַרְי הַסֵּלַע הַחֲמוּרִים,
צוֹפֵה בְּשָׁמֵי אֵין-קֶץ-הַנְּהָרָה
וּבְכָל הַפְּנִים וְהָאֲנָשִׁים הַלְלוּ
וְרוֹאֵה אַרְבַּעַת אֲלָפִים שָׁנִים שֶׁל יָפִי

וּצְעָקָה

ע. הלל